

Päällystekurssi 13.3.2024

Ideoita työmaiden turvallisuuden parantamiseksi

Antti Lyytinen
Asfalttikallio Oy

Esityksen sisältöä:

Laatua asfalttimittareihin
Käsiin - ja liikkumisturvallisuuden kohdistuvien
tapaturmien torjuntakeinoja
Hyviä käytäntöjä
Muutama ajatus kiireestä

Asfalttimittari

Laatua asfalttimittareihin

- **Muistettava mikä on asfalttimittarin tarkoitus?**

- Tavoitteena löytää **turvallisuuspuutteita** ja saada ne korjattua
- Havainnoidaan myös **onnistumisia** ja hyvin hoidettuja asioita
- Tavoitteena on varmistaa, että riskien arvioinnissa havaitut vaarat ja niiden ehkäisemiseen **suunnitellut toimenpiteet** ovat käytössä ja toiminnassa
- Asfalttimittari tehdään työntekijöitä varten - **varmistetaan edellytykset turvalliselle työskentelylle**
- Samalla varmistetaan myös **turvallinen liikkuminen** niin työmaan ajoneuvoille kuin muillekin tiellä liikkujille

- **Vaatimuksia mittaajille**

- Mittausmenetelmän tunteminen
- Tiedettävä työn- / työmaan keskeiset vaarat
- Ymmärrettävä oma juridinen / moraalinen vastuunsa
 - Kannattaa jäädä kiinni ennemmin omassa mittauksessa kuin viranomaisen tekemässä tapaturmatutkinnassa
- Mittauksen jälkeen:
 - Akuutit puutteet korjataan heti
 - Selvitetään mistä puutteet johtuvat (osaamattomuus, välinpitämättömyys, kuluminen, valvontapuutteet, puutteellinen suunnittelu)
 - Toimenpiteet riippuvat puutteen juurisyystä

Laatua asfalttimittareihin

- Asfalttimittarin käyttöön on tehty erinomaiset verkkokoulutukset sekä levitystyömaille että asfalttiasemille
- Koulutukset ovat maksuttomia ja kaikkien saatavilla Väyläviraston eKoulutus tarjonnasta <https://e-tieturva.fi/> (**tämän sivuston ylläpitäjä vaihtuu - tietoa myöhemmin aiheesta**)
- Koulutukset kannattaa suorittaa itse tai työryhmän kanssa yhdessä aikaa säästämättä
- Tavoitteena oppia:
 - Oikea tapa mitata
 - Yksityiskohtia turvallisuusvaatimukseen liittyen
- Koulutusten rakenne
 - Koulutukset koostuvat teoriaosuuksista, jonka jälkeen aihealueittain välitehtävät - mikäli välitehtävää ei läpäistä, kurssi ohjaa käymään osion uudelleen läpi
 - Levitystyömaan koulutuksessa lisäksi loppukoe
 - Ennen suoritusta mahdollisuus kerrata koulutusmateriaalia rajattomasti
 - Kaksi mahdollisuutta yrittää läpäistä loppukoe

Käsiin kohdistuvien tapaturmien torjuntakeinoja

Käsiin kohdistuvien tapaturmien torjuntakeinoja, workshopin päällystekurssi 2023 tulokset

- **Töiden ennakkosuunnittelu ja perehdytys**
 - Työt suunnitellaan huolellisesti, ja työryhmä perehdytetään
 - Huomioidaan uudet työt perehdytyksessä
 - 10 sekunnin sääntö, mietitään ennen kuin tehdään
- **Työtavat**
 - Turha kiire pois
 - Rutiininomaisten töiden haasteet/ turtuminen riskeihin
- **Oikeat työkalut ja välineet**
 - Käytetään (soveltuvia) koneita apuna aina kun mahdollista
 - Ei moraa joka hommaan
 - Työvälineiden säilytys omilla paikoillaan
- **Suojaukset/suojavarusteet**
 - Viiltosuojahanskat käyttöön
 - Suojavälineet tehtävän mukaan
 - Kooltaan sopivat varusteet, myös pienikokoisille
 - Huomioidaan koneiden vaara-alue
- **Valvonta**
 - Työnjohdon valvonta
 - Jalkamiesten havainnointi työkoneista
 - Hyödynnetään kamerateknologiaa
- **Kommunikointi**
 - Pyydä apua
 - Yhteistyö, huomioidaan positiiviset asiat ja onnistumiset
 - Tapahtumista oppiminen, käydään yhdessä läpi

Liikkumisturvallisuuteen liittyvien tapaturmien torjuntakeinoja

Liikkumisturvallisuuden liittyvien tapaturmien torjunta, päällystekurssi 2023 workshopin tulokset

• **Kulkureitit ja työtasot**

- Riittävä valaistus
- Työtasojen kunto
 - Levittäjän tason putsaus
 - Irtotavarat paikalleen
- Koneisiin ja asemille hyvät kulkuväylät
 - Selkeys ja siisteys
 - Käsijohteet ja kaiteet kunnossa
- Työmaiden kulkureittien hiekoittaminen - ennakointi, huomioidaan myös koneiden läheisyydessä
- Oikoreittien käytön sijaan käytetään virallisia kulkureittejä esim. polkuja tai tonttiliittymiä
- Kasojen päällä kulkeminen ei pitäisi olla tarpeen, esim. näytteenotossa tulee käyttää oikeita välineitä

• **Koneista laskeutuminen**

- Kolmipisteote - kolme raajaa yhtäaikaaisesti kiinni koneessa
- Epätasaisen alustan huomiointi
- Laskeudutaan takaperin
- Ei hypitä
- Riittävästi askeltasoja

Liikkumisturvallisuuden liittyvien tapaturmien torjuntakeinoja, päällystekurssi 2023 workshopin tulokset

• **Työvaatetus ja turvakengät kunnossa**

- Kooltaan ja ominaisuuksiltaan oikeat työvaatteet
 - Estetään mm. tarttuminen
- Suositaan korkeavartisia työkenkiä, oikeaoppinen kiristys. Kenkien laatu.
- Jalkineiden huolto ja putsaus, erityisesti pohjat
- Tasapohjaiset kengät ovat haastavat myös kesällä esim. nurmikoilla voivat olla liukkaat

• **Varusteet ja kalusto kunnossa**

- Koneiden merkinnät kunnossa
- Koneet ja laitteet tarkastetaan säännöllisesti
 - Puutteet korjataan ripeästi
- Asemilla tavaroiden säilytys hallitusti työn aikana ja sen jälkeen

• **Perehdytys ja opastus**

- Kokemattomien huomiointi - vierihoito
 - Ammattitilpeyden saattaminen seuraaville sukupolville
- Huomioidaan myös vuokratyöntekijät
- Työmaakohtainen ja kalustokohtainen
- Kerrataan pidempikestoilla työmailla ja kauden aikana

Liikkumisturvallisuuden liittyvien tapaturmien torjunta, päällystekurssi 2023 workshopin tulokset

- **Pidä huolta kaverista**

- Työntekijät voisivat kiinnittää huomiota myös toistensa tekemiseen – voi antaa vinkkejä, jos näkee esim. kuorma-autoista hyppimistä tai huolimattomalle toiminnalle

- **Asenne**

- Turvallisuus ensin
- Positiivinen asenne ja ilmapiiri
 - Keskusteleva työyhteisö
 - Nuorien kuuntelu – saadaan tuoreita näkemyksiä kehittämiseen

- **Toimintatavat**

- Töiden suunnittelu
 - Riskienhallintasuunnitelmassa huomioitavat asiat projektiansiosta työmaalle asti ja jatkuva kehitystyö
- Siisteys kaikkien vastuulla – ei ylimääräisiä tavaroita roikkumassa esim. mittapyöriä sadevaatteita levittäjissä. Myös ympäristön siisteys tärkeää.
- Puutteet tiedotetaan ja korjataan pikaisesti

- **Työkunto**

- Työnantajan rooli työntekijöiden työterveyden ja työkunnon kannustajana
- Yksilökohtainen virkeys ja taukojen pitäminen
 - Taukojumppa
 - Laitteiden hyödyntäminen, esim. appsit, urheilukellot

Liikkumisturvallisuus

Älä hyppää nilkkojasi rikki

Ajoneuvosta hyppääminen

- Aiheuttaa tapaturmia
- **Vaurioittaa** niveliä ja nikamia; **erityisesti nilkkoja, polvia ja selkää**
- Esimerkiksi hyppy reilun metrin korkeudelta ohjaamosta voi aiheuttaa kehon painoon nähden noin 7-kertaisen pystysuoran voiman

ESIM. 85 KG KULJETTAJA
hyppää 1,25 metrin korkeudelta
-> 631 kg:n iskuvoima

Nilkkatapaturmien estämiseksi löytyy lääkkeitä

- Nilkkatapaturmat ovat korostuneet v. 2022 ja läheltäpiti-tilanteita on todennäköisesti reilusti enemmän
 - **Nilkkurimallisilla turvakengillä** on voitu tehokkaasti vähentää nilkkatapaturmia. Turvakenkien oikeaoppinen kiristäminen on erityisen tärkeää.
 - Koneista laskeutuesssa muista **kolmipiste-ote!** Tarzan-hyppy jätetään parkourajille.
 - Käytä **virallisia kulkuväyliä**, ojien yli oikaisuissa on riskinsä.

Hyviä käytäntöjä

Kuvia hyvin hoidetuista asioista

Positiivinen havainto. Vaihtolava-auton lavalukko varmistettu vanttikiristimellä

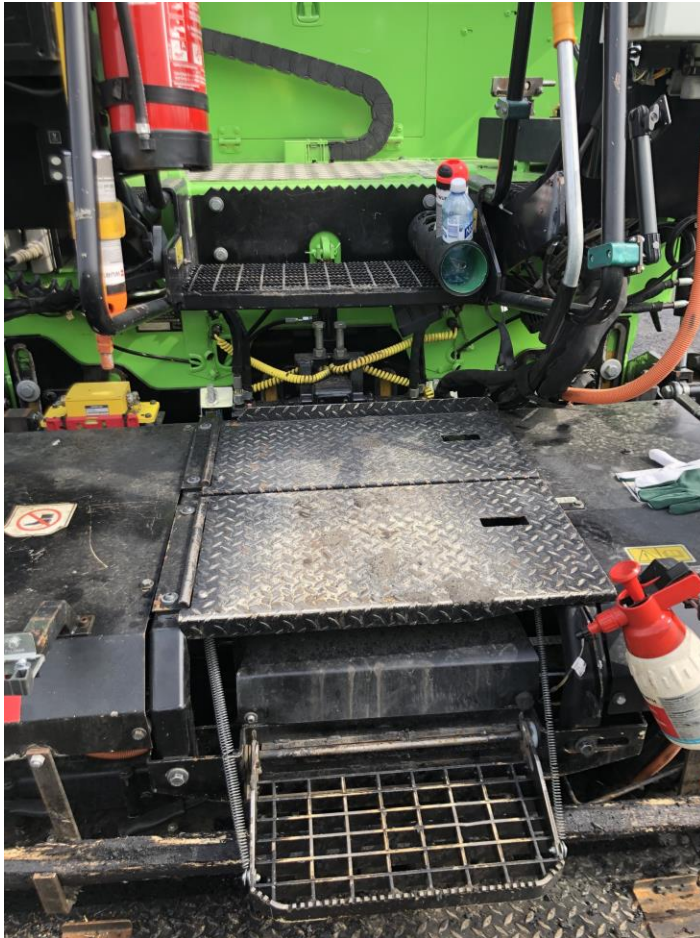

Positiivinen havainto. Asfalttiaseman ohjaamon portaiden edusta asfaltoitu, estää kompastumisia

Kuvia hyvin hoidetuista asioista

Positiivinen havainto. Levittäjän rappuset ja perä pysyvät vapaana tavarasta, kun koneeseen on laitettu kiinnityspaikkoja merkkimaalipulloille ja ohjuripuulle

Kuvia hyvin hoidetuista asioista - apuväline kelluvan kaivon nostoon

Parantaa turvallisuutta ja ergonomiassa työvaiheessa

Kuvia hyvin hoidetuista asioista

- **Hyvä käytäntö: Avainjärjestelmä, jolla asfalttiaseman eri osat saadaan energiattomiksi**

Voidaan myös hieman parantaa toimintatapoja....

Levittimen kuljettaja työskenteli ilman käsineitä, tuli koneen päältä ja kompastui kuuman massan päälle

Suojakäsineet ovat tärkeä osa varustusta hommaan kun hommaan

Kesytetään kiire

Onko kiireestä mitään hyötyä?

- **Kyllä:**
 - Lyhytkestoisena kiireen tunnusta voi olla hyötyä ja se voi tehostaa työntekoa ja parantaa keskittymistä
- **Mutta:**
 - Pitkään jatkuessaan kiire muuttuu **haitalliseksi**.
 - Pitkään jatkuva hälytystila lisää **stressiä**, joka vaikuttaa työhyvinvointiin ja työtehoon sekä nostaa **työuupumuksen riskiä**.
 - **Kiire altistaa myös tapaturmille.**
 - Pitkään jatkuneeseen kiireeseen on syytä puuttua.

Miten kiireestä päästään eroon?

- **SE** vaatii kaikkien panosta, jossa tarkastellaan yhteisiä toimintatapoja ja ajanhallintaa.
- Kiire ei ole yksin johdon tai yksittäisen työntekijän ongelma, vaan yhteinen keskustelun paikka.
- Työpaikalla kannattaa jakaa kokemuksia ja ideoida yhdessä ratkaisuja kiireen kesyttämiseen työpaikalla.
- **Miten tartumme asiaan:**
 - Vaihe 1: Kiirettä vai kiireen tunnetta?
 - Keskustelkaa missä yhteydessä kiire nousee puheessa esiin?
 - Pohtikaa myös onko näissä tilanteissa oikeasti kiire vai onko kyse kiireen tunteesta?
 - Käytetäänkö kiirettä oikeutena tai perusteluna valintoihin?
 - Vaihe 2: Miten helpotetaan kiireen tunnetta?
 - Jos on oikeasti kiire on tärkeää paneutua kiireen syihin - puutteelliset työjärjestelyt, yhteensovitusongelmat, sopimattomat työvälitteet, osaamisen puute yms.
 - Miettikää millä toimenpiteillä asia korjataan
 - Vaihe 3: Miten ehkäistään kiireen tunnetta ja kiirepuhetta?
 - Mitä kiirepuhe kertoo ja mitä sillä haetaan? Onko se oikeutus kieltäytyä jostakin ehkä tärkeämmästä, mutta epämiellyttävämmästä hommasta?
 - Mikä aiheuttaa kiirepuhetta? Millaiset tilanteet?
 - Miten siitä voitaisiin päästä eroon?

Loppulöpinät

Viisi tärkeää toimenpidettä tapaturmien välttämiseksi ja turvallisuustason parantamiseksi:

1. Elekee hötkyilkö - lyhyt muutaman sekunnin tuumaustauko on paikallaan ennen työn aloittamista tai liikkeelle lähtemistä - työympäristö tarkkailu
2. Pohtikaa, että onko kiireestä oikeasti hyötyä?
3. Käyttäkää työnantajan määräämiä suojavälineitä koko ajan ja kaikkialla
4. Kun puutteita havaitaan, niin ne heti myös korjataan
5. Tehkää paljon turvallisuushavaintoja ja laittakaa tieto niistä koko organisaation käyttöön

Älä hosu - älä hyppää - havainnoi ja vaikuta - korjaa puutteet - ota positiivinen asenne kaikkeen tekemiseen

KIITOKSIA!

Antti Lyytinen, Asfalttikallio Oy
Turvallisuus- ja kehityspäällikkö
Antti.lyytinen@asfalttikallio.fi